GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę Nro. 186. 5. Grudnia 1818.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Na wsparcie podupadłych mieszkańców olbrzymich gór (Riesengebirge) w Czechach, uzbierała Kameralna Prefektura Zuczenska na Bukowinie 34 ZR. 54 Kr. WW. a tameczne nieunickie Duchowieństwo obrządku Greckiego 16 ZR. 45 Kr. WW.; ogółem więc weszło 51 ZR. 39 Kr. WW. które do Kassy Cyrkułowey oddano.

Z Wiednia. — Między Austryią a Xięztwem Parmeńskiem zaszła od dnia 1go Października r. b. konwencyia, względem wzaiemnego wydawania zbrodniarzy.

Jego Cesarzowicowska Mość, Arcy-Xiąże Józef, Palatyn Węgierski, przybył dnia 16go Listopada po południu, do Klagenfurtu, gdzie odmieniwszy konie puścił się w dalszą podróż do Padwy.

Wiadomości zagraniczne.

Wyspa S. Heleny.

Woienny slop Musquito przybył od wyspy S. Heleny do Portsmutu dnia 7go Listopada, i przywiózł wiadomość, że z przeiętych listów wyiawił się spisek na uprowadzenie Bonapartego z wyspy S. Heleny. Kapitan pomienionego slopu udał się natychmiast do Londynu, gdzie zaraz po iego przybyciu odprawiła się Rada Gabinetowa; że zaś na tey Radzie znaydowali się Aktuaryiusz i Prokurator jeneralni, przeto wnoszą, że niektóre osoby przebywaiące w Anglii zawikłane są w ten spisek, który ma mieć związki po różnych mieyscach stałego lądu. Podczas odpłynienia slopu Musquito od wyspy S. Heleny, panowała tam zupełna spokoyność, a Bonaparte strzeżonym był nayściśley. — Okręt Hastings, o 74rech działach, zbudowany w Bombay i posłany Rządowi Angielskiemu w podarunku od Kompanii wschodnio-Indyyskiey, żegluiąc do Anglii zawinął był do wyspy S. Heleny, gdzie przez dni 6 stał na kotwicy. Officerowie usiłowali byli widzieć Bonapartego, co iednakowoż tylko niektórym udało się, i to tylko z daleka. Nie puszczaią tam z miasta nikogo bez paszportu, który straże ściśle przeglądaią. — Mieszkańcy tameczni postanowili iednomyślnie, aby z dniem 25tym Grudnia wszystkich swych niewolników służebnych udarować wolnością. — Dawnieysze listy z wyspy S. Heleny donoszą, że buduią nowy dóm dla Bonapartego, i że Gubernator Sir Hudson Lowe prawie co dzień bywa przy budowie aby ią przyspieszyć. — Zbroyna siła morska przy wyspie S. Heleny składa się z iednego okrętu liniiowego, z cztetech fregat i z trzech szalup.

Indyie Wschodnie.

Radsza Nagpurski, którego Anglicy z tronu zstrącili i na wieczne więzienie skazali, umknął korpusowi kraiowcow, który go prowadził, i nie dowiedziano się o nim nic więcey. Dziwić się należy, że strzeżenie tak ważney osoby nie zlecono iakiemu Angielskiemu Officerowi wyższey rangi. — Wciąż ieszcze trwaią dobywania warowni w Kraiach Maratskich.

Wielka Brytaniia.

Według buletynu z dnia 6go Listopada była Królowa bardzo słabą. — Gazeta Londyńska Kuryier czyni uwagę następuiącą: „Buletyny o stanie zdrowia Króla i Królowey, czytane bywaią z oboiętnością, która nie da się uniewinnić, lecz chyba tylko obiaśnić ogromnemi zmianami i scenami, do iakich przywykliśmy od lat 30, i one to, iak się lękamy, przytępiły w nas czucie na cierpienia osób poiedynczych, bez względu na stopień iaki osoba cierpiąca zaymuie w porządku rzeczy, i na celuiące przymioty ducha i umysłu, iakie rozwiiała dawniey.“ — Xiąże Devonshire otrzymawszy uprzeyme wezwanie od N. Cesarza Alexandra, wyiechał do Bruxelii. — Niektóre gazety Londyńskie uskarżaią się, że woyska Angielskie wsiadaiąc na okręty w Calais, nie z nayw ększym szacunkiem traktowane były, że ich do twierdzy nie puszczono, że podczas pochodu pospólstwo naśmiewało się z nich, i że przybrzeże w Calais, które i też woyska na okręty przechodziły, nazwano „przybrzeżem oswobodzenia.“ — Słychać, że P. Brougham wystąpić chce iako kandydat Westminsterski. — W Hrabstwie Sligo w Irlandyi zaszły były rozruchy. Zwierzchnicy chcieli

przystąpić do nadzwyczaynych kroków policyynych, atoli 144 obywateli uprosiło Sędziego Policyi (Szeryfa) że zwołał wielkie Zgromadzenie, aby stan Hrabstwa roztrząsnąć i zwykłą drogą spokoyność przywrócić. — Zapobiegaiąc przenoszeniu się ludzi do Zjednoczonych Stanów Ameryki północney proponowano znowu, aby maiącym chęć wynoszenia się z Kraiu, wyznaczyć osady Angielskie mniey zaludnione, a mianowicie w Botany-Bay, pod korzystnemi warunkami.

Francyia.

Margrabia Caraman, Poseł Francuzki przy Dworze Austryiackim przybył z Akwizgranu do Paryża dnia 10go Listopada, i miał przywieźć bardzo ważne i przyiemne wiadomości (iak domyślaią się powszechnie, względem urządzenia stosunków między Francyią a dotychczesnem poczwórnem sprzymierzem). — Minister spraw wewnętrznych upoważnił Prefekta Departamentu Niższego Renu do przyięcia 4000 franków, podarowanych od N. Cesarza Austryiackiego Siostrom miłosierdzia, które opatrywały chorych żołnierzy od korpusu woyska, co stało w owym Departamencie. — Dnia 13go Listopada Xiąże Angouleme przybył do Sztrazburgu gdzie go nayuroczyściey przyymowano. Na przemowę Burmistrza odpowiedział: „Rozczula mnie przywiązanie, które mi WP. wynurzasz imieniem mieszkańców Sztrazburgskich. Król zna sposób myślenia miasta, które ma tyle prawa do życzliwości Jego. Jego Królewska Mość polega na wierności miasta, i zaymie się nayważnieyszemi iego interessami, szczególniey upragnionym iuż tak dawno handlem przechodowym." — Zgromadzenie wybieraiące w Departamencie Sekwany, zebrało składkę na zapłacenie kary pieniężney, na którą skazanym został młody Erneaux autor pisemka pod tytułem: Człowiek siwy. Kwit na zapłaconą summę oddano Zgromadzeniu wybieraiącemu, a Erneauxa wypuszczono z więzienia S. Pelagii. — Dziennik księgarski (Journal de la Librairie) z dnia 7go Listopada umieścił po pierwszy raz dokładny spis wszystkich pism półperyiodycznych, o których dotychczas dziennikom Paryzkim ani wspominać nie było wolno. Jest ich niezmierne mnostwo, a wiele z nich nie znano nawet po nazwisku w Paryżu, a tem mniey w miastach na prowincyi. Maią to za przepowiednię bliskiey wolności prassy dla dzienników. — Dnia 3go Listopada stawiono przed Sądem Policyi poprawczey w Paryżu dwóch młodych ludzi podpadaiących pod zaciąg woyskowy, którzy dniem przed ciągnieniem losów, będąc opiłymi, poprzypinali sobie do kapeluszów trzykolorowe kokardy. Jednego z nich skazano na sześciodniową a drugiego na trzymiesięczną karę więzienia. — Konsolidowane papiery publiczne stały dnia 13go Listopada po 70 franków 10 centym.

Zjednoczone Niderlandy.

Dziennik Frankfórtski z dnia 17go Listopada namienia między wiadomościami Bruxelskiemi z dnia 12go o spisku równie szkaradnym iak bezrozumnym, który (iak mniemaią) chciano przyprowadzić do skutku podczas podróży N. Cesarza Alexandra z Akwizgranu do Bruxelii. Pomieniony dziennik dodaie, że przy spiskowych (prawie samych Francuzach) znaleziono drukowane odezwy, zmierzaiące do tego, aby w skutku pomienionego zamachu zapalić we Francyi powstanie. — Gazety Bruxelskie z dnia 12. i 13. Listopada nie wspominaią nic o tey dziwaczney okoliczności, a dziennik Belgicki namienia tylko tyle: „Właśnie uwięziono ośm do dziesięciu osób. Dopóki nie otrzymamy dokładney wiadomości, wstrzymaiemy się od mówienia o domysłach wypływaiących z tego aresztowania.

Według rozporządzenia Królewskiego maią Żydzi przysięgać podług tey samey roty iak i inni Poddani Panstwa, tylko z nakrytą głową. — Zdaie się bydź rzecz pewna, że postanowiono przystąpić niezwłocznie do sprzedaży znaczney części dóbr koronnych Belgickich. — Między Valte i Exloo w obwodzie Drentheńskim, odkryto niedawno most na 4 stopy w ziemię zapadły. Odkopano go iuż przeszło pół mili długości, a ieszcze nie widać końca. Sądzą, iż to iest most Germanika, o którym Tacyt wspomina, a który w 15 lat po narodzeniu Chrystusa wystawiono, gdy Rzymianie cofali się przez błotniste okolice. — Gazety Niderlandzkie utyskuią mocno, że naypięknieysze drzewo w S. Jean, które podczas bitwy pod Waterloo wytrzymało szczęśliwie niezmierne kul mnostwo, a któremu iako przyrodzonemu pomnikowi owego dnia świetnego wszyscy cudzoziemcy zwiedzaiący tę okolicę z upodobaniem przypatrywali się, teraz ma zostać ściętem i do Anglii zabranem.

Włochy.

N. Król obu Sycylii wyiechał z Rzymu dnia 5. Listopada wpośród huku dział w towarzystwie N. Brata Swoiego. Podczas Swoiey bytności w Rzymie miał Jego Królewska Mość wielu osobom, które dla swoich postępków podczas rewolucyi, z Neapolu

oddalić się musiały, dawać łaskawe posłuchanie i nadzieię powrotu do Oyczyzny.

N i e m c y.

Z Karlsruhe d. 8. Listopada. — W. Xiąże (Badeński) zostaie ciągle w dobrym zdrowiu. N. Królowa - Bawarska odwiedziła Go dwa razy w Rastatt, a to może służyć za dowód tak przywróconey spokoyności umysłu W. Xiążęcia, iako też zbliżenia się obu Dworów. Z powołanych urlopników odesłano nazad domu owych, którzy zamieszkali są w okolicach Stolicy.

Niemiecka gazeta powszechna umieściła następuiący artykuł, datowany od brzegów Renu niższego pod dniem 2. Listopada:

"Osoby, maiące mieć wiadomości z źródła pewnego twierdzą, iż na obradach Ministerskich w Akwizgranie, była przynaymniey z okoliczności mowa o ograniczeniu wolności druku na stałym lądzie; że Lord Castlereagh wyrzec miał kilka słów na stronę tego ograniczenia, że atoli Xiążę Richelieu był tego zdania, iż trudno będzie wynaleźć powszechne prawidła, ile że w tym przedmiocie Policyi wewnętrzney, potrzeba mieć wzgląd na czas i mieysce; twierdzą nakoniec, iż proponowano poiedyncze pozawierać umowy, aby gazety i inne pisma polityczne należały pod dozór, a przestępstwa drukarni, przykładnie i surowo w sposób odstraszaiący były karcone. Zyczeniem iest naszem, aby dobra myśl, którą propozycyie te maią za podstawę, nikogo w błąd nie wprowadzały. Łatwo to każdy poznawać może, że niektórzy pisarze polityczni chybiaią, wszakże dokładnie rozróżnić należy uchybianie od niebezpieczeństwa; Ucznie Wartburgscy chybili także, ale ich swawola nie zrządziła żadnego innego niebezpieczeństwa, prócz że niektórzy z przestrachu śmiesznymi się okazali. — Podobnież przy wszystkich niestosownościach, niedorzecznościach i błędach niektórych pisarzy politycznych, niemożemy wcale obawiać się zamieszania porządku towarzyskiego; iest to chwast wyrosły na buyney ziemi, którą woyna o wolność uprawiła, lecz dobry zasiew wkrótce go przytłumi; — atoli miałaby okazać się gdzie iakowa trwożliwość iżby potrzebną przy każdey sile oppozycyię iako niebezpieczną przytłumić wypadało; należałoby życzyć, aby obawa takowa ustąpiła zaraz lepszemu poznaniu rzeczy. Burke, Mąż znany za oświadczonego nieprzyiaciela wszelkich rewolucyy, wyraża się w tey mierze gruntownie tak, iż ieszcze i teraz zasługnie na uwagę wszystkich Polityków. Udzielamy słowa iego tak, iak ie P. Genz ów jeniialny tłumacz w całey mocy oddał w języku Niemieckim: „Ow który z nami wiedzie spory (mówi „Burke), wzmacnia nerwy nasze i zaostrza „nasze zdolności. Przeciwnik nasz iest przy„iacielem naszym i pomocnikiem. Dobroczyn„na walka z trudnościami, przymusza nas z „niepokonaną dzielnością do obznaiomienia „się naydokładnieyszego z przedmiotem na„szym, do uważenia go ze wszech stron i we „wszystkich stosunkach iego. W dokonaniu tako„wego przedsięwzięcia nie zbywa nam iak tylko „na prawdziwey dzielności. Jest to skłonność „dusz nikczemnych i wyrodnych do potaie„mney złodzieyskiey chytrości, i do małych „żebrackich korzyści, która zrządziła despo„tyczne konstytucyie w niektórych Kraiach. „Gdzie one zawitaią, tam bezwładne ubóstwo „ducha kryie się pod doskonałą mocą ciemney „władzy; Nic ona wprawdzie niezyskuie na „końcu; Wynalazów tak bezwładnych środ„ków zaradczych, czeka pospolicie los owych, „którzy prace swoie urządzaią według zasad „wygody. Trudności, których uszli tylko na „chwilę, ale się ich na zawsze nie pozbyli, „znowu się wkrótce pokażą; nadto zgroma„dzą się ieszcze daleko w grubszych chmu„rach nad ich głowami, a niespodzianie uyrzą „się w labiryncie bez nici przewodniczey, „potępieni na mozolne zatrudnienia bez celu „i granicy; gdzie ich ten tylko czeka koniec, „że wydadzą na świat dzieło słabe, błędne i „zaikome"

Gazeta Francyi (Gazette de France) donosi, że w Luzacyi między Manheimem a Bautzen pokazały się na nowo ślady sekty Kloosowskiey.

P r u s s y.

Pod dniem 20. Października ogłosił Rząd Pruski breve Papiezkie z dnia 25. Sierpnia r. b., według którego zawiadowanie sprawami kościelnemi Plebaniy w W. Xięztwie Niższego Renu położonych, a do Biskupstwa Leodyyskiego należących, poruczone zostało WJXiędzu Fonkowi, jeneralnemu Wikaryiuszowi Biskupskiemu w Akwizgranie.

Rozkazem Gabinetowym Królewskim zwołane zostały Stany prowincyionalne w Nowey Pomeranii dla naradzenia się względem wprowadzenia tam ustaw Pruskich, osobliwie co do sądownictwa. Wyznaczono do tego 4 Deputowanych od Szlachty, 2 od mieszczan i 2 od włościan, a 2 od Duchowieństwa, jeżeliby także była mowa o interessach duchownych. Trzy pierwsze Stany obiera same swoich Deputowanych; Deputowanych zaś Stanu duchownego obierze Ministeryium, zasięgnąwszy zdania jeneralnego Superintendenta.

Król wyznaczył uniwersytetowi w Bonn 86,000 talerów rocznego przychodu i 60,000 talerów na początkowe urządzenie, nadto zaś potrzebne budynki i wieś Poppelsdorff.

Między Prussami a Daniią zawarty został pod dniem 17. Czerwca r. b. traktat handlowy.

Szwecyia.

Ponieważ Żydzi zamieszkali w Szwecyi powracaiąc z zagranicznych podróży zawsze dopiero na granicy czekać musieli na nadesłanie im ze Sztokolmu nowych paszportów do powrotu, przeto postanowił Król na prośbę Przełożonych tego Narodu, aby każdemu Żydowi obdarzonemu prawem obywatelstwa Szwedzkiego, równie iak innym Poddanym Królewskim wydawano paszporty służące także i do powrotu, owym zaś, którzy doznaią tylko prawa opieki, wydawane będą paszporta z wymierzeniem czasu, w iakim przez Kraie Szwedzkie do domu wrócić się maią.

Królestwo Polskie.

Tak gazety Warszawskie iako i Hamburskie umieściły list pisany z Akwizgranu dnia 29. Października do pewnego Obywatela Poznanskiego w osnowie następuiącey: „Donosisz mi WP. że u was rozchodzi się pogłoska o zamianie W. Xięztwa Poznanskiego i przyłączeniu go do Polski. — Wieść ta iest bezzasadna. Lubo wszystkie układy Kongressu są bardzo tayne, wszelako wiem z bardzo pewnego źródła, że ieszcze nie było żadney mowy o zmianie teraźnieyszych stosunków Prowincyy Polskich.

Rozkazem dziennym Xięcia Namiestnika Królewskiego i Jenerała piechoty w niebytności W. Xięcia i Naczelnika woysk Polskich, ogłoszono pod dniem 28. Października, że N. Cesarz i Król mocą uchwały wydaney w Akwizgranie, na usilne żądanie Jenerała dywizyi Chłopickiego raczył uwolnić go od służby z powodu słabości zdrowia.

N. Cesarzowa Rossyyska powracaiąc w miesiącu Grudniu do Petersburga, spodziewaną iest w Warszawie. — Słychać, że Królewsko-Wirtemberski Jenerał-Porucznik, Xiąże Adam Wirtemberski obiąć ma stopień przy woysku Polskiem.

Od dnia 8go do 14go Listopada przedawano na targach w Warszawie i na Pradze; Korzec pszenicy po 30 do 42 ZP.; Żyta, po 22 do 24 ZP.; Jęczmienia, po 10 do 16 1/2 ZP.; Owsa, po 10 do 11 ZP.; Grochu, po 18 do 22 Zp.

Rossyia.

W. Xiąże Mikołay iest teraz Wielko-Rządcą Petersburgskim. — Na nową pożyczkę weszło iuż 34 milionów rubli; a że ta pożyczka otwartą będzie do dnia ostatniego Grudnia, więc pomieniona summa może powiększyć się znacznie. Wciąż ieszcze wprawdzie mnóstwo pieniędzy srebrnych, złota zaś mniey, wszelako znakomicie. — P. Sparrów Wice-Konzul Amerykański w Kronsztadzie złożonym został z urzędu na żądanie Rządowe, z powodu sprzyiania i taienia ukradkowego handlu kupca Ulrycha.

Turcyia.

Według doniesień z Konstantynopola został Aga Janczarów dnia 26go Września z urzędu zrzuconym i do Rodosto na wygnanie wysłanym. Kul-Kjaja (Jenerał Porucznik Janczarów) otrzymał ważne to mieysce. Do tey zmiany było powodem mocne starcie się Janczarow z puszkarzami, zaszłe w Skutari. Topczi Basza, (Jenerał Artyllery) utrzymuie się w naylepszym kredycie. O kilka dni pierwey postradał swego urzędu także i Silihdar (Miecznik). — Wysłano znowu dwóch Inspektorów budowniczych, Osmana Agę i Szefika Effendi do Ruszczuku-Wanu, celem dogladania naprawy twierdz granicznych. — Nowy Wielki Admirał okazuie wielką czynność w zawiadowaniu marynarką. Niedawno nadeszło kilka okrętów naładowanych drzewem do budowania. Wielki woienny okręt Selimiie iuż naprawiony, równa się dwóm podobnież wielkim okrętom woiennym Messadiie i Mahmudiie. — Stan zdrowia nie pogorszył się w ogólności; iednakże słychać tu i owdzie o poiedynczych przypadkach zapowietrzenia. Z innych Prowincyy nie nadeszły żadne wiadomości niespokoiące.

Kraie Barbaryyskie.

Kommissyia zdrowia w Korsyce otrzymała uwiadomienie od Gubernatora z Liworno, że w Bonie, Konstantynie i Tunecie zaraza morowa z ponowioną wściekłością wybuchła.

Państwo Marokańskie.

Według naynowszych doniesień z Tangeru grassowała tam i w okolicach wciąż ieszcze zaraza morowa. Od dnia 8go do 21go Września umarło w mieście 134 osób, a w Tetuanie dnia 23go Września 23 osób. Także i w Mequinez pokazała się zaraza. Cesarz wyiechał do Efezu, gdzie do dnia 30go Września dobry stan zdrowia panował.